

BEWAAR HET PAND

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen
verschijnt eens in de veertien dagen

KOMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Meerkkerk; Ds. H. C. van der Ent, Katwijk aan Zee; Ds. R. Kok, Soest; Ds. H. van Leeuwen, Elburg; Ds. D. Slagboom, Barendrecht; Ds. M. C. Tanis, Slidrecht - Centrum; Ds. M. Vlietstra, Werkendam; J. van Heteren, Slidrecht - Centrum en Joh. van der Lee, Alphen a.d. Rijn,

REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Prinses Marijkeweg 13,
Meerkkerk. Telefoon 01837 - 1357

ADMINISTRATIE:

Joh. van der Lee, Kwartelstraat 74, Alphen aan den Rijn, telef. 01720 - 73814, postrekening 70.43.50, t.n.v. de administrateur van „Bewaar het Pand” te Alphen aan den Rijn.
Abonnementsprijs f 10,- per jaar. Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 5 dollar per jaar. Advertenties f 0,25 per mm. Bij kontrakt korting.

GELIJK-ALZO

„Zie, gelijk de ogen van de knechten zijn op de hand hunner heren, gelijk de ogen der dienstmaagd zijn op de hand harer vrouw, also zijn onze ogen op de HEERE, onzen God, totdat Hij ons genadig zij.”

Psalm 123:2

Gelijk-alzo. Dat wijst op een vergelijking. We moeten, om deze vergelijking goed te verstaan, er wel rekening mee houden, dat de sociale verhoudingen, in de tijd dat psalm 123 gedicht is, enigszins anders waren dan tegenwoordig.

Het gaat in de tekst over dienstknechten en dienstmaagden. Dat waren in die tijd slaven en slavinnen. Zij waren het eigendom van hun meesters en meesteressen. Het leven van die slaven en slavinnen was letterlijk „in de hand” van hun heren en hun vrouwen. Zij waren hun eigendom. Zij konden er in zekere zin mee doen en laten wat ze wilden. Dat houdt ook in, dat de slaven en slavinnen van a tot z afhankelijk waren van hun bezitters.

Zij moesten hen naar de handen kijken. Want met de handen was de oosterling gewoon om zijn bevelen te geven. De slaven en slavinnen moesten ook uit de handen leven van hen, waar zij aan onderworpen waren.

Die slaven en slavinnen deden dat dan ook. Wanneer hun meesters en meesteressen mensen waren, die rekening hielden met God en Zijn gebod, dan hadden die dienstknechten en dienstmaagden het goed. Het opvolgen van de bevelen, met de handen gegeven, werd door diezelfde goed beloond.

Zie, staat er in onze tekst, let er op. Gelijk nu de ogen der knechten zijn op de hand hunner heren, en gelijk de ogen der dienstmaagd zijn op de hand harer vrouw, also zijn onze ogen op den HEERE onzen God, totdat Hij ons genadig zij. Dit is de taal van het volk van God, dat staat in een rechte verhouding tot God. Zij toch zijn het eigendom van God en van Jezus Christus. Jezus Christus heeft hen gekocht met de dure prijs van Zijn dierbaar bloed, hen uit alle geweld des duivels verlost, en hen also tot Zijn eigendom gemaakt. Hun leven ligt in Gods handen. Zij moeten God naar de handen kijken. Zij moeten Zijn bevelen doen. Zij moeten uit Zijn handen leven. Zij zijn in alles van Hem afhankelijk. Verdiend hebben zij niets. Dat wordt in dit vers ook tot uitdrukking gebracht. „Totdat Hij ons genadig zij”. Het is alleen genade. Het is genade als ze iets voor Hem doen mogen en het is ook genade als ze uit Zijn hand daar iets voor ontvangen mogen.

Zie, staat er in vers 2, gelijk-alzo.

Degene die psalm 123 gelovig gebruikte had deze dingen niet in de beschouwing, maar in de beoefening. Hij beleefde wat hij zeide.

En daar komt het nu op aan. Beleven we wat we zo vaak zeggen en zingen. De ongelovigen hebben er nog nooit iets van verstaan. Zij zijn niet het eigendom des Heeren, maar het eigendom des Satans. Zij kijken hem naar de handen en doen wat hij wil. Dat is de zonde. Zij worden ook door zijn handen beloond. Hij is degene die het geweld des doods heeft. En dat wordt uitbetaald. Dat is verschrikkelijk. Denk daar toch eens goed over na. De Satan, die vreselijke sla-

venhouder, belooft veel, maar wat hij geeft is het ergste wat zich denken laat.

Als ge nog in zijn dienst zijt, zie er nog uit verlost te worden. In eigen kracht kan het nooit. Maar wat nu bij mensen onmogelijk is, dat is mogelijk bij God. Zijn handen zijn ook almachtige handen. Hij kan u verlossen uit de klauwen van de vorst der duisternis. Vraag er de Heere maar veel om. Hij wil er nog van de huize Jacobs om gebeden zijn. Hij heeft ook nog nooit gezegd tot het huis van Jacob: Zoek mij te vergeefs. Dat wil zeggen: Het is niet te vergeefs om de HEERE te zoeken. Hij heeft aan het zoeken van Hem zoveel beloften verbonden. Hij zegt toch, dat wie Hem zoekt, Hem zeker vinden zal? Laat dan niet af hand en oog, op te heffen naar omhoog, totdat Hij ook u genadig zij.

Zie, gelijk de ogen der knechten zijn op de hand hunner heren, gelijk de ogen der dienstmaagd zijn op de hand harer vrouw, also zijn onze ogen op de HEERE, geslagen, totdat Hij ons genadig zij.

Wat wordt dit bij Gods kinderen weinig gevonden. Wat let men weinig op Zijn bevelen. Men volgt dan ook eigen wil en mening, tot schade van de ziel. Want inplaats dat men dan genade uit Zijn hand ontvangt, voor dit en voor het toekomstige leven, moet Hij Zijn hand vaak opheffen, om Zijn volk te bezoeken met de roe en bittere tegenheer. Dan wordt Gods hand een slaande hand. En dan niet uit lust tot plagen, maar opdat men tot Hem wederkeren zou. Opdat men acht zou gaan geven op Zijn bevelen en dicht bij Hem zou leven.

Opdat men als kind, uit des Vaders hand zou leven. Dat geldt voor het tijdelijke. We leven in de weken waarin biddag gehouden wordt voor het gewas, de visserij en allerhande arbeid. Letten we er toch op, dat alles wat we nodig hebben, uit Zijn hand ons toe moet komen. Wat is het voorrecht groot als men des HEEREN hand mag zien, als een milde hand. Hij ontsluit Zijn hand ontfermend en milddadig, dat Zijn gunst al wat er leeft verzadigt. Dit te beleven, maakt de zondaar, die door genade een kind van God mag zijn, klein. Het doet hem belijden: Heere, dat is niet verdiend, dat is enkel genade, vrije gunst, die verdiend is door de Heere Jezus Christus. Het oog des geloofs ziet dan bij de HEERE een rijkdom, die onuitputtelijk is. Hij heeft immers alle dingen in Zijn hand? Men weet dan dat men ook voor het tijdelijke leven in Zijn handen mag verkeren. Dan is het in goede handen. Want milde handen en vriendelijke ogen, zijn bij God van eeuwigheid.

Uit des Vaders hand leven, dat is ook van betekenis voor het geestelijke leven. We mogen deze twee in het leven van Gods kinderen wel onderscheiden, maar niet scheiden. Want de HEERE neemt hen voor Zijn rekening voor tijd en eeuwigheid. Geestelijk uit Zijn hand te leven, wil zeggen: Zichzelf niets toe te eigenen, maar de geestelijke zaken zich door de HEERE toe-eigend te zien. De HEERE werkt dan door Zijn Geest het geloof in het hart, waardoor men de beloften des HEEREN aanneemt, die getuigen van heil en vrede. Dat Hij een gaarne vergevend God is. Dat Hij hen goed en nabij zal zijn.

Dat Hij hen niet begeven zal en dat Hij hen niet verlaten zal. Maar dat Hij hen met eeuwige goedertierenheden omringen zal. Want Zijn Naam is HEERE, dat is Jehova, dat is de Getrouwe.

VAN DE ADMINISTRATIE

Nogmaals een vriendelijk verzoek. Willen alle abonnees even nazien of zij het abonentengeld voor 1976 al hebben gegireerd? Enige honderden betaalden tot op heden nog niet, waarom wij nogmaals vriendelijk verzoeken, stel de betaling van slechts f 10,- niet langer uit. Ook ditmaal mochten wij weer vele giften ontvangen in totaal 1.000,50 (w.o. f 200,- van K. N. te S. Ook konden wij weer 7 nieuwe abonnees noteren; allen die hieraan medewerkten onze hartelijke dank. Voor de arbeid van Ds. den Butter ontvingen wij nog een 2-tal giften f 25,- van A. K. te L. en f 10,- C. v. d. B. te Vl., totaal tot op heden ontvangen f 1345,-. Ook voor dat doel ontvangen wij gaarne giften. In afwachting.

Adm. „Bewaar het Pand”, Kwartelstraat 74, Alphen aan den Rijn. Giro 70.43.50, v. d. L.

Hij zal dat zekerlijk voleinden. Men proeft en smaakt dan uit alles, wat uit des HEEREN hand de ziel wordt toegevoerd: Dat de HEERE goed is. Het aangezicht des HEEREN mag dan in gunst aanschouwd worden. En dat is ook niet verdiend. O neen, integendeel. Doch dat is enkel genade, die verdiend is door de Heere Jezus Christus, die onder de verbergings van des HEEREN aangezicht heeft moeten verkeren.

Dit te beleven, zoveel goedheid uit de hand des HEEREN, bekleedt het aangezicht met schaamte, n.l. hierover, dat men het er voor het aangezicht des HEEREN menigmaal zo slecht afbrengt. Dat men de HEERE zo menigmaal ontrouw is. Dat er op onze levensweg zo veel zonden liggen, zoveel bondsbreuken. Die worden dan ook hartelijk beleden. Dan wordt de ziel ook weer vaardig gemaakt om te letten op des HEEREN woord, om daarnaar te gaan leven, te gaan handelen en wandelen. Dan is het waar:

Ik hef tot U, die in de hemel zit,

Mijn ogen op en bid;

Gelijk een knecht ziet op de hand zijns heren

Om nooddrift te begeren,

En 't oog der maagd is op haar vrouw geslagen

Om hulp of gunst te vragen;

Zo slaan ook wij het oog op onzen HEER, tot Hij ook ons genadig zij.

Geve de HEERE ons daar maar veel beleving van. Want het is en blijft alles genade, genade alleen. Ds. H. C. v. d. Ent.

ONTMOETINGS-DAG

TE SLIEDRECHT - CENTRUM

We brengen even in herinnering de ontmoetingsdag, die we D.V. zaterdag 24 april a.s. te Slidrecht hopen te houden.

Hebt u al plannen gemaakt? Stel het niet uit en tref tijdig maatregelen om samen te reizen per auto, bus of trein. We hopen er weer velen in Slidrecht te mogen ontmoeten.

De indeling van de dag is als volgt:

MORGENSAMENKOMST:

Aanvang: 10.30 uur;

Spreker: Ds. H. van Leeuwen, onderwerp: geloofszekerheid en geloofsverzekerdheid;

Slotwoord: Ds. P. Beekhuis.

Pauze

MIDDAGSAMENKOMST:

Opening Ds. R. Kok Sr.

Spreker: Ds. G. Bouw;

Sluiting: Ds. M. Vlietstra.

De bedoeling is, dat de dag niet later dan goed 4 uur eindigt. Dan kunnen de bezoekers per trein al spoedig vertrekken en evenals de andere bezoekers, die per auto of autobus komen, onder de bewarende hand des Heeren weer tijdig thuis zijn.

B.

HET EVANGELIE VAN CHRISTUS

43

Daar is uit onze wettische godsdienst geen levendige en gegronde verwachting te putten voor de eeuwigheid. Hoogstens kan men zich zelf van daaruit diets maken een plaats te bekomen in de hemel. En dat dachten de dwaze maagden ook te bereiken, al hadden zij alleen maar olie in de lamp van een blote beschouwing.

En daar deze zaak de allergewichtigste zaak is voor onze onsterfelijke ziel, heeft de apostel het zo scherp mogelijk gezegd: „Christus is u ijdel geworden, die door de wet gerechtvaardigd wilt worden; gij zijt van de genade vervallen.”

Het was te kort, al hielden zij zich met een wet-tisch beginsel nog aan Christus vast. Want Christus houdt ons daarin niet vast, de innerlijke geloofsgemeenschap met Christus wordt daarin gerust. En hebben wij onze harten daarin niet te beproeven vanwege de ernst der zaak? Wie zijn ziel en zaligheid liefheeft zal dat niet verzuimen.

„Want wij”, die geboren Joden zijn, gevoelen ons verplicht, ons hart vanuit het vuur der beproeving voor u te openen. Van huis uit was het ook onze dwaasheid het huis van onze verwachting voor de eeuwigheid te bouwen op de zandgrond van een uitwendige godsdienst. En dat is een godsdienst waarmede de mens blijft zoals hij geboren is. Want de wedergeboorte of besnijdenis des harten, wordt door ons niet gezocht. Wij hadden genoeg aan het sacrament, dachten er mede te kunnen bestaan in de grote dag des gerichts.

Maar aan die dwaasheid heeft de Heere ons ontdekt, toen het ons duidelijk werd vanuit Zijn Woord, dat de innerlijke geloofsgemeenschap van Christus er in gemist werd. En dat wij zonder Hem in het gericht van Gods rechtvaardigheid niet kunnen bestaan. Het werd een vallen aan de voeten des Heeren met de bede: „Heere, wat wilt Gij dat ik doen zal?” En dat is het kardinale punt voor ons innerlijk en geestelijk leven, waarop wij niet alleen door het Woord des Geestes gewezen worden, doch wat ook beleefd moet worden onder Zijn bearbeiding. Om door Gods Geest in Christus ingelijfd te worden hebben wij het nodig van de wortel der eigengerechtigheid afgesneden te worden, want daarin is de kracht der ongerechtigheid. „En de kracht der zonde is de wet.”

Door die dierbare werkingen van de Heilige Geest wordt het hart vernederd en vertederd voor het aangezicht des Heeren. En vanuit die innerlijke geloofsgemeenschap met Christus, wordt het hart vanuit Zijn droefheid vervuld met de droefheid naar God, die een onberouwelijke bekering werkt tot zaligheid. Vanuit Christus geeft de Heilige Geest verwachting. De tollenaar kwam niet zonder verwachting naar de tempel. In zijn bede: „O God, wees mij zondaar genadig”, was die genade de enige grond van zijn verwachting.

Door het Woord des Geestes wordt de zondaar geleid in de volheerlijke openbaring van Gods genade in Jezus Christus. Het wordt een ootmoedig vluchten tot de troon van Gods genade, een smeken om ontferming. En van daaruit worden wij werkzaam in het geloof. Een toevlucht-nemend en aanklevend geloofsleven wordt daaruit steeds meer geboren.

„Want in Christus heeft noch besnijdenis enige kracht, noch voorhuid, maar het geloof door de liefde werkende.” En die liefde vloeit vanuit Gods volheerlijke heilsopenbaring in het hart. Het is Gods ontfermende en vergevende liefde waarin het hart door het geloof klaarheid bekomt.

Dezulken zijn door de Geest uit het geloof werkzaam. In de duisternis schenkt de Geest des Heeren geloofslucht, zodat het hart steeds meer klaarheid bekomt in de genade des Heeren om tot Hem te vluchten door al die verschrikkingen heen.

Tegenover de verdenkingen van het geloof belicht de Geest des Heeren de vastigheid die er is in het Voorwerp des geloofs Jezus Christus.

En al is de gelovige nog zo zwak in zichzelf, dat maakt de sterkte die in de Heere is steeds meer dierbaar. Want Hij helpt in nood, Hij laat niet varen het werk van Zijn genade. Tegenover de bestrijdingen van Satan die soms heel fel zijn, plaatst de Heere Zijn onveranderlijke trouw, Hij zal u niet begeven noch verlaten.

Het rechtvaardig zijn in Christus voor God, wordt het hart steeds meer dierbaar daar het steeds meer ontgrond en ontbloot wordt van alle gerechtigheid die uit de wet is. Om gefundeerd te worden in de Rotssteen Jezus Christus Wiens Werk volkomen is. En van daaruit is de verwachting van de hoop der rechtvaardigheid. Het is door Gods Geest gewerkt in het geloof als een levende hoop.

In deze werkzaamheden des geloofs, de arbeid der liefde en de verdraagzaamheid der hoop, wordt Gods verkiezende liefde gesmaakt. En zo zijn zij als eeuwigheidskinderen hier op aarde gasten en vreemdelingen.

In de beleving van het geloof is de beleving van onze afhankelijkheid en onwaardigheid, om zo ons heil alleen van de Heere te verwachten. En die de Heere verwachten zullen de kracht vernieuwen door Zijn Geest tot verlevendiging van de hoop. Maar het gaat hier bij de apostel om het hopen op de kroon der rechtvaardigheid. Door het geloof wist de apostel in Christus rechtvaardig te zijn voor God. Want Hij is opgewekt om onze rechtvaardigmaking en dat omvat vergeving van de zonde en een recht ten eeuwige leven. En naar de volle heerlijkheid van het rechtvaardig zijn in Christus voor God, ziet het hart heilbegerig uit. Want alsdan zal de bruid door Christus aan de Vader voorgesteld worden zonder vlek en rimpel. Waartoe Hij de Zoon Zijner liefde kwam te stellen in de staat van Zijn vernedering. En in die verheerlijking van Christus zullen de verlost door de Geest des Vaders en des Zoons geleid worden in al de diepten Gods tot verheerlijking van de Drieë-nige God.

Uit het geloof dat door de liefde werkt is het hopen op die heerlijkheid. En die liefde is de ziel van het geloof, want het geloof zonder die liefde is een dood geloof. In de godsdienst van de eigengerechtigheid wordt de liefde van Christus gemist. Hoe zou dat anders kunnen, want Christus was voor hen in Zijn borggerechtigheid niet de enige grond der hope voor de eeuwigheid. De gerechtigheid van de mens moest verenigd worden met de gerechtigheid van Christus. Waarmede de mens zich kwam veilig te stellen tegenover de vervolgers. Paulus die van niets anders wilde weten dan van Jezus Christus en Dien gekruist, werd vervolgd. Heeft voor deze zaak veel smart en smaad gedragen en dat was hem tot eer. En daarom temeer is naar het getuigenis van de Heilige Geest die halfslachtige godsdienst niet te verdragen. Wat ook in de Reformatie zo met kracht is veroordeeld, opdat wij de geestelijke kennis zouden zoeken van de door God verordineerde Zaligmaker Jezus Christus. Het moet ook niet zijn een blijven staan in het stuk der ellende, zonder te komen tot de geestelijke kennis van Christus als de enige grond der zaligheid, want dat bewijst een niet komen tot het aanvaarden van de straf der zonde, daar het nog niet kwam tot de rechte kennis van Gods rechtvaardigheid. Wordt het oordeel des doods aanvaard, dan krijgt het hart behoefte aan de geestelijke kennis van de Middelaar Gods en der mensen, de mens Jezus Christus.

Galaten 5 : 5, 6.

R. Kok.

NAAR DE KATECHISATIE

187

HET HEILIG AVONDMAAL (7)

We zouden nog wijzen op het Avondmaalsformulier in verband met enkele uitdrukkingen, waarover dikwijls enig misverstand is ontstaan ten opzichte van de mening, dat een „verzekerd” geloof noodzakelijk zou zijn tot het rechte gebruik van het heilig Avondmaal.

We lezen de zinsnede uit het formulier:

„Ten andere onderzoekte een iegelijk zijn hart, of hij ook deze gewisse belofte van God gelooft, dat hem al zijn zonden, alleen om het lijden en sterven van Jezus Christus, vergeven zijn.”

Men leidt dan hieruit af, dat men dus moet weten, dat zijn zonden vergeven zijn om tot de dis des verbonds vrijmoedig te mogen toetreden. Vele waarlijk-bekommerden vanwege hun zonden zitten daarmede.

We dienen echter hier weer zuiver te onderscheiden en geve de Heere Zelf het rechte licht hierover, namelijk waarom het hier gaat. En dat betreft twee zaken, de belofte Gods en de beoefening van het geloof.

We dienen allereerst terdege erop te letten, dat onze vaders in hun belijdenis-geschriften altijd uitgaan van het wezen van het geloof, zoals de kerk haar geloof belijdt tegenover de wereld en tegenover al wat de zuivere leer van Gods Woord bestrijdt!

Zij stellen dan het ware zaligmakende geloof als in zijn volle wasdom.

Dat kan ook niet anders.

De kerk kan in haar belijden tegenover de wereld zich toch niet in onzekere taal en zin uitspreken, zoals namelijk een bekommerd hart zich vaak zo schuchter openbaart wegens gemis aan de verzekerdheid des geloofs en krachtens velerlei bestrijdingen.

Neen, de kerk dient in een Gode-vijandige wereld haar vaste geloof te belijden: „Ik geloof...” (zie de twaalf artikelen) en: „Wij geloven...” (Nederlandse geloofsbelijdenis).

Welnu, zo moeten ook de FORMULIEREN, voor de kerk zelf bestemd, in dat licht gezien worden, ja, zelfs de geschriften van onze oud-vaders. Voorts diene men er wel op te letten, dat het Avondmaalsformulier zegt: „Of hij ook deze gewisse belofte van God gelooft...”

Het geloof richt zich altijd op God en Zijn beloften. En die beloften zijn gewis, zeker. Zij zijn met de eed Gods vastgelegd en het heil is erin gewaarborgd. Lezen we niet in Hebr. 6 : 17-20: „waarin God, willende de erfgenamen der beloftenis overvloediger bewijzen de onveranderlijkheid Zijns raads, met een eed daartussen is gekomen, opdat wij door twee onveranderlijke dingen, in welke het onmogelijk is, dat God liege, een sterke vertroosting zouden hebben, wij namelijk, die de toevlucht genomen hebben om de voorgestelde hoop vast te houden, welke wij hebben als een anker der ziel, hetwelk zeker en vast is en ingaat in het binnenste des voorhangsels, waar de Voorloper voor ons is ingegaan, namelijk Jezus, naar de ordening van Melchizedek, een Hogepriester geworden zijnde in der eeuwigheid.”

De aldus vastgelegde beloften Gods houden alle **weldaden** in, welke de Heere voor al Zijn volk heeft bereid en aan hen wegschenkt, ja, langs de weg des geloofs deelachtig maakt. Dat betreft dus ook de weldaad van de vergeving der zonden.

Maar nu is het anderzijds de zaak, hoe het geloof **w e r k z a a m** is met deze beloften.

We hebben reeds besproken, dat het geloof, hetwelk de Heilige Geest in het hart werkt, als **g a v e** volkomen is, zoals in de knop van een bloem reeds heel de plant ligt opgesloten.

Wanneer nu het Avondmaalsformulier even verder zegt: „Daarom, al is het, dat wij nog vele gebreken en ellendigheden in ons bevinden, als namelijk, dat wij geen volkomen geloof hebben”, dan kan dit niet slaan op het geloof als **G A V E**, maar op haar **b e o e f e n i n g**. Welnu, die beoefening of werkzaamheid van het geloof is niet altijd direct bij de aanvang zó krachtig en volkomen, dat men durft te spreken van een **v e r z e k e r d - z i j n** van het heil in Christus en van de weldaad van de vergeving der zonde. Daartoe is noodzakelijk een **OPWASSEN** in de genade en kennis van de Heere Jezus Christus. En tot dit opwassen is weer nodig de **VERSTERKING** van het geloof, opdat de klein-gelovigen, werkzaam wordende door de Heilige Geest met Gods beloften, mogen komen tot meer persoonlijke **TOE-EIGENING** van die beloften en hun inhoud, van de weldaden!

Door welke middelen wil nu de Heere de heilbegerige zielen die versterking van het geloof schenken? Wel, daartoe wil Gods Geest gebruiken het **WOORD DES HEEREN**. „De opening Uwer woorden geeft licht, de eenvoudigen verstandig makende.” Psalm 119 : 130. Maar daarbij wil Gods Geest ook Zich bedienen van de Heilige sacramenten en bijzonder het **HEILIG AVONDMAAL**, als waarteken en zegel van Gods beloften. (Zondag 25 H. Kat.).

Vandaar, dat ook het Avondmaalsformulier in het tweede gedeelte schrijft: „En opdat wij vastelijk zouden geloven, dat wij tot dit genadeverbond behoren, nam de Heere Jezus in Zijn laatste Avondmaal het brood, en als Hij gedankt had, brak Hij het en gaf het Zijn discipelen en zeide: „Neemt, eet, dat is Mijn lichaam, hetwelk

voor u gegeven wordt; doet dat tot Mijn gedachtenis." „Desgelijks, na het Avondmaal, nam Hij de drinkbeker, enz."

Veelal wachten hongerige, maar schuchtere harten op een aparte boodschap of inspraak in het hart, opdat zij daardoor vastelijk mochten geloven tot de ware Avondmaalsgangers te behoren en alzo met vrijmoedigheid dan zouden aangaan. Maar, dat staat er niet. Wel: „nam de Heere Jezus het brood enz."

Ach, wanneer hierover eens het licht bij zulke heilbegerigen mocht opgaan, dan zouden zij vanwege de honger naar die volmaakte offerande van Christus niet meer kunnen afblijven, maar met de discipelen belijden: „Heere, tot Wien zullen wij heengaan? GIJ hebt de woorden des ewigen levens."

Ten slotte de vraag: hadden de discipelen van Christus bij de instelling van het heilig Avondmaal dan de volle verzekerdheid van het geloof en de daartoe noodzakelijke doorbrekende geloofskennis van het borgwerk van Christus? ~~In die niet gekomen op de Pinksterdag?~~

Bedoelen we dan hiermede de bekommerden zo maar naar 's Heeren tafel te sturen, hen als het ware ertoe te dwingen? Volstrekt niet.

Maar wel hebben oprechtgemaakte, heilbegerige en hongerige harten naar het heil in Christus onderwijs nodig, opdat onder de zegen des Heeren dat onderwijs moge leiden tot meerdere vervrijmoediging om tot 's Heeren sacrament toe te treden, ja, door gelovig gebruik ervan de gewenste versterking des geloofs te ontvangen, tot rijke verzekerdheid des geloofs. Dat toch is het heilzame oogmerk van het heilig avondmaal des Heeren!

E.

v. L.

DE CHARISMATISCHE BEWEGING EEN ERVARINGSGODSDIENST

3

Nu is dat op zichzelf niet erg. Ware godsdienst brengt blijdschap met zich mee, en ik wil zeker geen beweging veroordelen omdat haar aanhangers laten zien dat ze gelukkig zijn. Maar godsdienst brengt ook droefheid met zich mee. Dat is feitelijk waar elke ware godsdienst mee begint — met leed over de zonde. En het is vervelend om te zeggen, maar ik zie hiervan zeer weinig in Charismatische kringen. Natuurlijk is hier een reden voor. De Charismatische beweging is er in de eerste plaats een van vreugde, terwijl de Bijbelse godsdienst er een is van heiligheid.

De Bijbel onderstreept het feit dat we Gods heilige wet hebben gebroken. Dat we elk van de geboden hebben gebroken in gedachten, woorden of daden. En van dit treurige feit overtuigt de Heilige Geest de zondaars als Hij zaligmakend in hen begint te werken.

In Ezechiël 36 : 31 legt de profeet uit wat zondaars ervaren als God Zijn Geest in hun binnenste geeft. „Dan zult gij gedenken aan Uw boze wegen en uw handelingen, die niet goed waren, en gij zult een walging van uzelfen hebben over uw ongerechtigheden en over uw gruwelen".

En toen de Geest kwam op de dag van het Pinksterfeest, werden 3000 man verslagen in het hart, en riepen in grote benauwdheid uit: „wat zullen wij doen?"

Berouw over de zonde kenmerkt de ware gelovige, niet slechts aan het begin van zijn bekeering, maar het loopt door het gehele leven van de Christen heen.

Christus beschrijft Zijn kinderen als treurende en noemt ze zalig. Helaas is zulk een berouw over de zonde bijna geheel afwezig in de Charismatische beweging. De woorden die we daar het regelmatigst horen zijn: **huiveringen, vreugde, blijheid, geluk, bevrediging, vrede, tevredenheid, opwinding en ommekeer.**

Maar, waarschuwt Chantry ons: **de Heilige Geest laat ons nooit kiezen tussen een luchthartige en geestverruimende Jezuservaring en de absoluut noodzakelijke overtuiging van zonde en schuld. Waar dit laatste ontbreekt is elke religieuze ervaring, hoe opwindend of blij die ook zijn mag, niet te vertrouwen.**

De Heilige Geest is precies dat wat Zijn naam zegt: Heilig. Het is niet de Vrolijke Geest, maar de Heilige Geest, en Zijn eerste doel met ons is om ons te heiligen, en slechts dan zal Hij ons: gelukkig maken.

Gods Geest is inderdaad een Trooster en als Hij in je leven komt brengt Hij vrede en blijdschap

met zich mee. **Nochtans komen deze vrede en blijdschap in het spoor van een ernstige bekommernis m.b.t. de heiligmaking.** „De verborgenheid des Heeren is voor degenen, die Hem vrezen" — dat betekent: **gehoorzaam Zijn geboden** — „en Zijn verbond, om hun die bekend te maken" (Ps. 25 : 14).

Lezer, vreest U God? Hebt U de Heere Jezus lief? Misschien is Uw godsdienst wat oppervlakkig, weet U dat er iets aan ontbreekt. Misschien verlangt U ook naar een voldoening schenkende ervaring en is u om die reden geïnteresseerd in de Charismatische beweging.

Nu, U kan ook zo'n ervaring hebben. Door de Heilige Geest te vragen in Uw leven te komen. Maar weest niet verbaasd als Hij U ongelukkig i.p.v. gelukkig maakt. Ziet U, er zijn zoveel dingen in ons leven die rechtgezet moeten worden, dat God ze niet zomaar kan verbloemen en zegen; zand erover. Nee, Hij zal U allereerst vertellen wat er aan U mankeert. Christus vertelt ~~ons wat de Heilige Geest, Die Hij de Trooster~~ noemt, allereerst zal doen;

„en Die gekomen zijnde, zal de wereld overtuigen van zonde, en van gerechtigheid, en van oordeel (Joh. 16 : 8). Maar dan zal Hij uw ogen ook openen voor Christus. „Maar wanneer Die zal gekomen zijn, namelijk de Geest der Waarheid, Hij zal u in al de waarheid leiden; want Hij zal van Zichzelfen niet spreken, Die zal Mij verheerlijken" (Joh. 16 : 13, 14).

Hij zal Uw ogen openen voor Christus Die Zijn leven gaf voor zondaren, Die stierf ook voor uw zonden aan het kruis. Dit beseffend door het geloof zal blijdschap geven, ware blijdschap. Maar ook een gewilligheid om Zijn geboden te doen. **Wat wilt U dat ik doen zal?**

Echter, ofschoon U gewillig bent om Gods geboden te gehoorzamen, schiet U jammerlijk tekort, en dit zal U opnieuw bedroeven, als U ziet hoe sterk de verdorvenheden van het vlees nog steeds zijn. Dit zal U ootmoedig maken voor God met de belijdenis: **„want het goede, dat ik wil, dat doe ik niet, maar het kwade, dat ik niet wil, dat doe ik . . . Ik ellendig mens! (Rom. 7 : 19, 24). Maar als de Geest Uw oog dan weer op Christus richt en als U deze woorden mag horen: „Ik, ik ben het, die uw overtredingen uitdelg, om Mij nontwil, en ik gedenk uwer zonden niet" (Jes. 43 : 25), dan zal opnieuw vreugde Uw hart binnenstromen.**

En zo gaat het door heel het leven van de gelovige. Het is geen leven van ononderbroken vreugde en overwinning, noch is het een leven van enkel benauwdheid en nederlaag. Het is eigenlijk een vermenging van beiden.

Daar zijn de ups en downs, Gods kinderen weten wat het betekent te verkeren in de valleien van ootmoed, maar er zijn ook tijden, wanneer ze met Mozes mogen staan op de berg Pisgah, uitzijnde over het beloofde land.

Zoek dus in elk geval ervaring, **maar wees er zeker van dat het de authentieke Bijbelse bevinding is en niet een of ander zielsverwoestend surrogaat.**

C. P.

HET LIEDBOEK VOOR DE KERKEN XII DE SELECTIE NIET GETOETST

Aan het eind van het vorige artikel hebben we opgemerkt, dat de door de Generale Synode vrijgegeven selectie van het Liedboek niet getoetst is. We haasten ons nu om van dit gestelde rekschap te geven.

Ieder zal het duidelijk zijn, dat in de kerken maar niet gezongen kan worden wat men zoal wil. Dat zou een ongeoorloofde vrijbuitelij beteken. Zelfs kan men niet stellen dat iedere kerk maar moet uitmaken welk te zingen lied overeenkomt met Schrift en belijdenis. Het zou een wonderlijke zaak worden als in het kerkelijk leven zo'n standpunt gehuldigd wordt en in de praktijk zou worden toegepast. We hopen nog eens afzonderlijk over de door velen voorgestane vrijheid van de plaatselijke kerk in dit opzicht in te gaan. Maar onder ons staat vast wat art. 69 van de Kerkorde zegt. „In de eredienst zullen de 150 Psalmen gezongen worden, alsmede berijmde Schriftgedeelten, door de Generale Synode vast te stellen."

Dat dit ook betekent dat de voorgestelde liederen zullen moeten voldoen aan de eis van overeen te komen met Schrift en belijdenis spreekt wel zo vanzelf dat het hier haast niet opgemerkt hoeft te worden. Dat de kerken in de vergade-

ring van de Generale synode daarover beslissen is toch niet alleen om alle losbandigheid tegen te gaan maar ook om die liederen vast te stellen, die duidelijk beantwoorden aan Gods Woord: Dat houdt uiteraard in, dat alle voorgestelde berijmde Schriftgedeelten toch zeker daaraan getoetst moeten worden.

Zelfs de interkerkelijke commissie voor het kerklied, die het Liedboek heeft aangeboden, heeft daarom op zijn wijze gevraagd. We hebben er al eens meer op gewezen, dat in de Ter Verantwoording vóór in het Liedboek bij de beoordeling gevraagd is om na te gaan „welke essentiële elementen van het christelijk belijden erin vertolkt zijn en of dat in voldoende mate is geschied". Natuurlijk weten we wel dat dit betreft al de liederen van deze bundel en nog meer wat dit in de praktijk betekent. Maar toch als door hen, die een zo geheel andere kijk hebben op wat de wezenlijke elementen van het christelijk belijden zijn, al om een beoordeling ~~daarnaar gevraagd wordt dan moet het onder~~ ons nog veel meer spreken. Met des te meer besef van de noodzaak van een degelijke toetsing moesten wij als kerken der Scheiding vervuld zijn. Dat raakt de eer van de kerk, die begeert te leven naar Gods Woord en de schatten van het wezenlijk belijden niet wenst te verliezen.

Zo is toch ook de opdracht aan de Deputaten voor berijmde Schriftgedeelten te zien. Zij moesten wegen zoeken om verdere uitvoering te geven aan het in de Kerkorde bepaalde over zulke liederen. Nu gaat het er ons niet om dat wij aan dit deputaatschap geen behoefte hadden, maar wel om de vanzelfsprekende verwachting, dat zij geheel in de lijn van hun opdracht ieder door het voor te stellen lied van een beoordeling in bovenvermelde zin zouden voorzien.

Het moet dan ook wel zeer verwonderen dat van een dergelijke beoordeling in het rapport van deputaten aan de Synode geen woordje te vinden is. Zonder enige nadere toetsing worden een aantal liederen uit het Liedboek genoemd. Wel staat er in het rapport dat de deputaten „na gehouden onderzoek" voorstellen om bepaalde nummers als berijmde Schriftgedeelten vast te stellen. We gaan er heus niet aan voorbij: na gehouden onderzoek. Graag nemen we aan dat hier veel tijd aan besteed is. Maar waarom nu niet de resultaten van dat gehouden onderzoek meegedeeld? Door meer dan één afgevaardigde is ter Synode gezegd dat dit onbevredigend is. Maar ook later in de bespreking is geen nadere toelichting door deputaten op ook maar één enkel lied gegeven. Er is op gewezen dat deputaten de opdracht niet hadden om het hele liedboek te beoordelen. Formeel kan dit gezegd worden. Maar wij zijn er toch van overtuigd, dat dit wel nad moeten gebeuren als een selectie aanvaard wordt, die zonder het geheel moeilijk of niet te gebruiken is. Maar los daarvan werd over de gekozen liederen niets gezegd. Nu kan verwacht worden van deputaten dat zij zoveel wijsheid hebben dat zij in staat zijn om te beoordelen. Maar van een vergadering van afgevaardigden van de kerken kan niet verwacht worden alles zonder meer te nemen wat door deputaten gezegd wordt. Uiteindelijk beslissen de kerken. Daarvoor moeten deputaten in een gemotiveerd rapport hun beoordeling overleggen.

Helaas hebben ook daarna de kerken de liederen niet getoetst. Zij zijn zonder meer aangenomen zonder dat de inhoud naar het onvervreemdbaar recht van de kerken — zoals tevens de roeping is — beoordeeld is. Spreekt het dan zo vanzelf dat de voorgestelde liederen berijmingen zijn van Schriftgedeelten, die we in de kerk kunnen zingen? Als dit zo geweest is voor de deputaten dan hadden zij er des te gemakkelijker verantwoording van af kunnen leggen. De korte zin van de lange regel is dat we liederen in de kerken hebben gekregen, die niet beoordeeld zijn naar hun wezenlijk schriftuurlijk gehalte. Het ligt ons niet om over formele dingen te schrijven. Maar hier gaat het er toch uiteindelijk om dat de kerken kunnen zingen zonder dat er duidelijkheid is dat we hier Gods Woord mee hebben. En dat is een onwaardige zaak.

D. Slagboom.

DE NEDERLANDSE BELIDENISGESCHRIFTEN IN NIEUWE REDAKTIE

5

Hier komen we tot een van onze principiële be-

zwaren, namelijk de gewijzigde lezing van de Apostolische Geloofsbelijdenis, zoals we al in ons vorige artikel naar voren hebben gebracht.

We willen niet beweren, dat de andere lezing op zichzelf genomen onjuist is. Het ontmoet bij ons helemaal geen bezwaar om aan te nemen, dat de oorspronkelijke bedoeling anders is geweest dan wij nu belijden. Maar daar gaat het niet over.

We wijzen op de Heidelbergse Catechismus. Vraag 22 luidt: Wat is dan een Christen nodig te geloven? Het antwoord zegt: Al wat ons in het Evangelie beloofd wordt, hetwelk ons de Artikelen onzes algemenen en ongetwijfeld Christelijken geloofs in 'n hoofdsom leren. Daarop wordt de vraag gesteld: Hoe luiden die Artikelen? Dan volgen de 12 artikelen in de ons bekende lezing.

Dus, in de Catechismus komt voor „nedergedaald ter helle” als een zaak, die een Christen nodig is te geloven. Bij de opstelling en de vaststelling van de Catechismus is deze lezing als juist aanvaard en ook zo verklaard. Het gaat steeds weer om de troost. Vandaar ook vraag 44: Waarom volgt daar: Nedergedaald ter helle? En het antwoord: Opdat ik in mijn hoogste aanvechtingen verzekerd zij en mij ganselijk vertrooste, dat mijn Heere Jezus Christus door Zijn onuitsprekelijke benauwdheid, smarten, verschriking en helse kwelling, in welke Hij in Zijn ganselijke lijden (maar inzonderheid aan het kruis) gezocht was, mij van de helse benauwdheid en pijn verlost heeft.

Er bestaat dus een nauwe relatie tussen de aangenomen redactie van de 12 artikelen en de verklaring. Als men in antw. 22 een ander antwoord gaat geven op de vraag wat een Christen nodig is te geloven, dan moet ook de verklaring daarvan tot troost van een Christen in antwoord 44 gewijzigd worden. Blijkbaar heeft men niet zo ver durven gaan. Maar intussen is er toch een wijziging aangebracht, waardoor de basis voor antwoord 44 wegvalt.

Iemand die later de Heidelbergse Catechismus leest en van de voorgeschiedenis niet afweet moet hier struikelen, want alle artikelen van de Apostolische Geloofsbelijdenis worden in de Catechismus verklaard, maar als men verwacht dat dit ook wordt gedaan ten opzichte van het artikel: nedergedaald in het rijk van de dood, komt men teleurgesteld uit. Er komt opeens een vraag met antwoord, dat niet in verband staat met wat beleden wordt.

We kunnen het niet anders zien dan dat er een wijziging in de belijdenis wordt aangebracht. Maar hoe heeft men zich de wijziging ingedacht, wat de werking en de aanvaarding daarvan betreft? In verschillende kerken in binnen- en buitenland is de Heidelbergse Catechismus een belijdenisgeschrift. Twee of drie kerken in ons land zetten het mes in deze belijdenis. Moeten de andere kerken dat maar klakkeloos overnemen. Of zullen zij bij het oude blijven? Dat is wel aannemelijk.

Het komt dus hierop neer, dat als dit werkstuk zou worden aangenomen, onze kerken zich nog meer vervreemden van de kerken, die willen blijven bij wat eeuwenlang beleden is.

Hiermee komen we als vanzelf tot een volgend punt.

Uit de begeleidende brief van de Interkerkelijke Commissie blijkt duidelijk, dat de gedachte van een nieuwe tekst is opgekomen binnen de Nederlands Hervormde Kerk. In onze kerken leeft dat niet, althans niet bij de massa van het kerkvolk. Het initiatief is van de Hervormde Kerk uitgegaan. Het heeft er veel van weg, dat de nieuwe tekst ons een beetje wordt opgedrongen.

We lezen in genoemde brief een paar zinnen, die we al eerder vermeld hebben, maar die we hier duidelijkheidshalve even willen herhalen: „Inmiddels was de Generale Synode der Nederl. Herv. Kerk tot het inzicht gekomen, dat het opstellen en vaststellen van een nieuwe officiële tekst zou moeten geschieden in samenwerking met de andere Kerken, die deze Belijdenissen bezitten. In 1955 stelde zij zich daartoe in verbinding met de Generale Synoden van de Gereformeerde Kerken in Nederland en van de Christelijke Gereformeerde Kerken in Nederland”.

Over andere kerken wordt met geen woord gerept. Alleen lezen we even verder: „Ook is gepoogd medewerkers van de zijde der Gereformeerde Kerken (vrijgemaakt) te krijgen; deze hebben daarin echter niet bewilligd.

We krijgen ook de indruk, dat onze deputaten niet veel moeite gedaan hebben om andere kerken warm te maken voor de nieuwe redactie van de belijdenisgeschriften.

Maar hoe staat het nu met die andere kerken van Gereformeerde belijdenis? **We noemen** de Gereformeerde Gemeenten, de Gereformeerde Gemeenten in Nederland, de Oud-Gereformeerde Gemeenten in Nederland, de Gereformeerde kerken vrijgemaakt, buiten verband. We kunnen nog denken aan de vele gemeenten, die min of meer op **zichzelf** staan of een kleiner verband vormen. Tezamen hebben die wel 2 à 300 duizend leden en doopleden. Tellen die helemaal niet mee? Zijn die afgeschreven? Wil men samen op weg, Hervormden, Gereformeerden en Christelijk Gereformeerden, zonder zich de ernstige vraag te stellen, of het wel juist is te komen met zulke voorstellen en daarbij niet **eerst** overeenstemming gekregen te hebben tussen alle kerken van Gereformeerd belijden?

Als men op deze wijze doorgaat, deelt men wilens en wetens het Gereformeerde kamp in tweeën.

Dan komt ook de vraag naar voren of zij die willen herzien nu **werkelijk** allemaal als van Gereformeerden huize kunnen worden aangeduid. Daar hopen we in een volgend artikel op terug te komen.

B.

DE KOFFIEBAR

4

Nog even krijgt onze vriend het woord.

„We willen luisteren naar de stem der reformatie. Luther heeft ook geschreven over de Galatenbrief.

Dagelijks verwekt de satan weer nieuwe secten, als zijnde de god van twistzieke en aanhangzoekende mensen. En nu onlangs ook deze, die ik het minst van alle tegemoet gezien of gehoopt had, nl. een secte van zodanige mensen, die leren dat de Wet der Tien Geboden uit de Kerk moet weggenomen worden, en dat de mensen door geen Wet moeten verschrikt worden, maar dat zij door de genade van Christus lieflijk en zachtjes moeten vermaand worden, ter vervulling van het zeggen van Micha, de profeet: „Gij zult niet profeteren noch druppen tegen ons”, alsof wij niet wisten of nooit geleerd hadden, dat de bedroefde en verlegen zielen door Christus moesten opgebeurd worden, doch dat de verstokte Farao's, aan wie tevergeefs de genade wordt aangeboden, door de Wet moeten verschrikt worden.

Wanneer de Wet mij de zonde aangetoond heeft dan heeft zij mij verschrikt en de toorn en het oordeel Gods ontdekt, zodat ik begon te verbleken, te wanhopen enz.

Laat dan de Wet ophouden de overtredingen te openbaren en te verschrikken, en de heerschappij aan een Ander overgeven, te weten: aan het gezegende zaad, dat is: aan Christus, die genaderijke lippen heeft, waarmee Hij niet beschuldigt of verschrikt, maar van heel wat betere dingen spreekt dan de Wet, namelijk van genade, vrede, vergeving van zonden, overwinning over de zonde, dood en van alle rampen, welke zaken Hij door Zijn dood en opstanding verworven en geschonken heeft aan de gelovigen.”

Na het beluisteren van de inleiding volgde er een bespreking aan de hand van discussievragen, waarvoor de aanwezigen in verschillende groepen verdeeld werden. De volgende vragen dienden als leidraad:

1. In de kringen van hen, die achter de koffiebars staan, wordt veelal de waarde die wij aan de belijdenisgeschriften hechten veronachtzaamd en gezegd: Wij hebben de Bijbel en dat is genoeg! Is dat een juiste gedachtegang?

2. Men hoort veelal de kreet: Neem Jezus aan. Ze zeggen: De mensen zijn te veel met hun ellende bezig en maken het zich vaak veel te moeilijk. Is dit zo? Zie in verband hiermee de Heidelbergse Catechismus, zondag 1, vraag 2.

3. Op de koffiebars gebruikt men geparafraseerde Bijbels (want dat zijn de werken als „Groot Nieuws voor U” toch), die bij de jeugd beter aanspreken. Toch zijn er van de leden die de Staten Vertaling hoger achten en zeggen, dat het de bedoeling is dat de mensen later toch naar laatstgenoemde grijpen. Is het dan goed om dergelijke vertalingen te gebruiken, daar we toch weten dat „Groot Nieuws voor U” t.o.v. de

Staten Vertaling teksten verdraaid en ontkracht heeft weergegeven?

4. Zit er in de koffiebars en ook in andere bewegingen niet het gevaar dat men door het massale wordt meegezogen, zodat persoonlijk belijden in het gedrang komt?

In de gezamenlijke bespreking kwam duidelijk naar voren, dat er gegronde bezwaren zijn tegen de koffiebars. Wat de inleider gezegd had werd in de bespreking bevestigd.

Het mag tot dankbaarheid stemmen, dat er nog jeugdigen zijn, die gevoelen dat er wat anders nodig is om tot vrede te komen dan in de weg door de koffiebar-mensen aangeprezen.

We merken altijd weer, dat er zo weinig onderscheidings-vermogen is en dat velen zo gemakkelijk met dergelijke bewegingen meegaan. Dan ziet men het gevaar niet.

Met het oog daarop schreven we in ons classikaal kerkblad het volgende:

..... We maken daar hier melding van om te waarschuwen tegen deze vorm van opvangen van de jeugd. Er wordt bij de aanvang van een van de samenkomsten op zaterdagavond gezongen: Wat God in deze tijd zoekt.....

Zo wordt een verderfelijke leer ingegoten in de harten van jongeren. Want dat dit niet Schriftuurlijk is behoeven we niet apart aan te tonen. Daarom moeten we onze kinderen uit zulke samenkomsten vandaan houden. Daar horen ze niet. Een der jeugdigen opperde de gedachte, dat de kerkeraad hier een roeping had om iets ter vervanging te geven. Hoe goed bedoeld ook, dat is natuurlijk niet een juiste gedachte. Hier hebben de ouders een taak. Die hebben een roeping hun kinderen te leiden, ook de grotere kinderen in rechte sporen. Wel kan de kerk niet genoeg de ouders wijzen op hun roeping ook in deze. Het is natuurlijk een heel verkeerde gedachte om te redeneren: het is beter dat ze naar zulke samenkomsten gaan dan naar een café. In een café is natuurlijk evenmin hun plaats. Maar elke plaats waar onze jeugdigen heengelokt worden moeten we beoordelen naar Gods Woord. Men vertelde ons het volgende: Er was ergens een jongeman van zo'n koffiebar-club. Hij ging op een keer vrijmoedig naar een paar mensen, die op straat met elkaar stonden te praten. Hij stelde hun voor om hun koffiebar te bezoeken. Een van de genodigden vroeg toen: heb jij zondagmiddag naar Ajax op de t.v. gekeken? Hij eerst geen antwoord. Maar de vraag werd herhaald. Toen volgde de erkenning, dat hij dit gedaan had. Daarop zei de vrager: dan kom ik ook niet naar jullie koffiebar. Zoiets geeft wel over na te denken.

In dit verband nog iets. Mij kwam ter ore, dat ook op de christelijke school te Meerkerk zulke liederen als het bovenstaande door de kinderen gezongen worden. Ook, dat de Nieuwe V is toegelaten, helemaal in strijd met de statuten. Dit moet ons diep bedroeven. Waar b goede grondslag, waarop indertijd deze school met de bijbel werd gesticht. Ik wil ouders, die hun kinderen op deze school hebben, opwekken om waakzaam te zijn en geen gelegenheid te laten voorbijgaan om hun bezwaren kenbaar te maken, wanneer ze merken dat hun kinderen op één of andere wijze met verkeerde invloeden door liederen en vertellingen enz. in aanraking

Hier staat veel op het spel. Tot zover ons stuk in „Ons Kerkblad” van de classis Utrecht.

B.

VOOR DE JEUGD BESTE JONGELUI!

Gideon 63

„Toen werden de mannen van Israël bijeengeroepen uit Naftali en uit Aser en uit gans Manasse, en zij jaagden de Midianieten achterna.”

Richt. 7 : 23

Het leger van de Midianieten was dus verslagen. De Heere had dit gedaan. Tot nu toe hadden Gideon en zijn mannen eigenlijk nog niets gedaan. Zij hadden alleen maar gelovig toegezien.

Doch er was nog een restant dat vluchtte. Daar moeten we niet al te gering over denken. De hoofdmacht was verslagen, maar er was nog een „staart” over gebleven. Als ik het zo zie, wordt de strijd van Gideon toch wel weer echt typerend. Men heeft wel eens gezegd, en terecht: De bijbel is vol van de Christus. We komen Hem overal tegen. Want wat hier gebeurde, heeft zich voltrokken, ten volle, op de kruisheuvel Golgo-

tha. Daar is door de meerdere Gideon de slang de kop vermorzeld. De hoofdmacht van het ganse leger heeft het daar moeten verliezen. Dat wil echter niet zeggen, dat er nu niets meer te doen over is. Er is ook nu nog een vijandelijke macht, waar rekening mee dient gehouden te worden. Dat is de „staart” van de slang. Prof. Wisse heeft eens gezegd: Al is de kop van de slang vermorzeld, hij kan daarom met zijn staart toch nog ontroerend roeren. Dat heeft de kerk van alle eeuwen ondervonden, en dat ondervinden de kinderen des Heeren nog.

Want nadat de beslissende slag op Golgotha geleverd is, is er toch alle eeuwen door strijd gebleven, en die zal er blijven, zolang de kerk op aarde er zal zijn. Het is toch hier altijd „de strijdende kerk”. Gelukkig als men er toe mag behoren. Dan kun je er echt niet bij gaan zitten. Neen. Strijden is strijden! O zeker, er zijn wel eens tijden, dat men op adem komen mag, dat men gelovig toe mag zien, dat de Heere voor Zijn volk strijdt. Dan behoeft men er zogezegd niets aan te doen. Maar zo blijft het niet. De vijand, voor zover die nog overgebleven is, moet achtervolgd worden. Dat zien we ook hier in deze geschiedenis. Want toen het leger der Midianieten op de vlucht was geslagen, voor zover ze elkander niet hadden neergeslagen, werden de mannen van Israël bijeengeroepen, uit Naftali en uit Aser en uit gans Manasse, en zij jaagden de Midianieten achterna. Er werd dus een groot leger gerecruteerd uit die stam waar Gideon zelf uit afkomstig was (Manasse) en uit de genabuurde stammen. Degenen die opkwamen zullen in hoofdzaak wel diegenen geweest zijn, die eerst ook waren opgekomen. Want jullie weten nog wel dat Gideon aanvankelijk een leger had van 32.000 man. Van die 32.000 waren er 22.000 naar huis gegaan, omdat zij blode en verslaagd waren. Wij hebben hen leren kennen als mannen die rekenden en geen voldoende moed hadden, om in de kracht van het geloof te strijden. Zij waren daarom blij, dat ze de benen konden nemen. Doch nu komen zij weer op, nu het grootste gevaar geweken was. Dat soort is natuurlijk nog niet uitgestorven. Het zijn diegenen in het koninkrijk Gods, die, als er werkelijk gestreden moet worden, en hun leven of positie in gevaar dreigt te komen, dan zien ze er gauw tussen uit te komen. Zij hebben het hunne liever, dan de zaak des Heeren. Dat is natuurlijk nooit een best teken. Want we moeten de Heere en Zijn zaak lief hebben boven alles, ja zelfs boven ons eigen leven. Wie niet haat, heeft de Heere Jezus gezegd, zelfs zijn eigen leven, die kan Mijn discipel niet zijn. Het is natuurlijk niet onze bedoeling, om over deze mensen een laatste oordeel uit te spreken. Dat kunnen we niet en dat mogen we niet ook. God is Rechter en Die beslist. Maar het zijn toch wel zaken waar ieder zich weer aan toetsen kan. Hoe is het met ons, jongens en meisjes? Hebben jullie zoveel liefde in je hart tot de Heere en Zijn zaak, dat je er alles voor over hebt, tot zelfs je eigen leven toe? Het moet er maar op aan komen. Zolang er nog niets aan de hand is, wordt er wel eens gemakkelijk gepraat. Doch als de nood aan de man dreigt te komen, dan dunnen de gelederen. We zien het in het leger van Gideon. Want niet alleen die 22.000 waren weggelopen. Er gingen er daarna nog 9.700 weg. Deze waren niet vurig van geest. Zij dachten eerst aan zichzelf. Wie doet dat eigenlijk niet? Want elk mens is van nature een liefhebber van zichzelf. Het is een wonder als het anders mag zijn. Dat moet de Heere werken in het hart.

Nu naar het schijnt, het grootste gevaar geweten is, komen ze allemaal weer opdagen. Er is nu wat te halen. Het restant van het vijandelijke leger is op de vlucht geslagen, met achterlating van een grote buit. En die willen ze wel hebben, docht het moet niet te veel moeite kosten. Het leven moet er niet mee gemoeid zijn.

Lijken deze mensen niet veel op hen, die in het kerkelijke leven vaak de kantjes er af lopen en aan het eind toch nog zalig willen worden? Zalig worden, wie wil dat niet? Als je dat aan jonge mensen vraagt, tien tegen één dat ze zeggen heel graag zalig te willen worden. Doch het moet niet te veel kosten, je moet er niet te veel voor behoeven te doen. De vragen leren voor de catechisatie is zelfs menigmaal nog te veel. En nu vraag ik jullie, als je daar geen tijd voor hebt, terwijl je voor alle andere dingen wel tijd hebt, wat is het zalig worden je dan eigenlijk waard? Ieder zal dan toch moeten zeggen, heel

weinig voor het welzijn van zijn arme ziel over te hebben. Eigenlijk niets. En als het nu zo opstaat, een ieder kent zichzelf het best en weet goed hoe laat het is bij hem, zou het gevaar niet groot wezen, dat de zaligheid je straks ontgaat? Ja, wie moet hier niet vrezen? Ik geloof, dat de ware gelovigen hier ook hun tekort zullen moeten belijden en zeggen: Het zal een eeuwig wonder wezen als ik er kom, want wat gelijk ik toch menigmaal op die 22.000 bloden en versaagden, en op die 9.700 die niet vurig van geest waren. We willen wel de maximale baten van het koninkrijk Gods, maar de minimale lasten zijn menigmaal nog te zwaar. Stof te over om maar niet te veel over al die mensen te denken. Want hun lot is beslist. De Heere heeft Zich in hen niet vergist. Laat een ieder denken over zichzelf en over datgene wat de Heere vraagt. Dat is de totale verloochening van ons zelf. Want zo iemand achter Mij wil komen, heeft de Heere gezegd, die verloochene zichzelf en neme Zijn kruis op en volge Mij. Als je daar goed over nadenkt, is het geen geringe zaak, maar wel een noodzakelijke zaak.

Toch lezen we van al diegenen die opgekomen waren, dat zij de Midianieten achterna jaagden. Aan het eind hebben zij toch nog meegewerkt om de overwinning te voltooien, hoe ze dan ook waren.

Ook hier is uit te leren. Want ook nu nog gebruikt God mensen om Zijn rijk te voltooien, om de eindoverwinning te behalen, terwijl men toch zelf buiten de genade staat. Ik zeg nogmaals: Ik oordeel niemand. De Heere alleen oordeelt een rechtvaardig oordeel. Maar we moeten wel de dingen bijbels zien en ook ons zelf in het licht van Gods Woord leren taxeren. En dan hebben jullie misschien allemaal wel eens van steigerhout gehoord. In de moderne bouw zie je dat zo niet meer. Maar vroeger werd het altijd gebruikt: Palen en planken die langs een te bouwen huis werden opgesteld, om de muren te kunnen doen verrijzen. Het steigerwerk was onmisbaar om het huis af te bouwen. Doch als het huis klaar was, dan werd het steigerwerk afgebroken. Het behoorde niet tot het huis. Zo is het nu ook geestelijk. Daar is veel steigerhout in het koninkrijk Gods, dat in z'n komst, bij het bouwen van een huis vergeleken wordt. Ik denk aan Judas, die is ook uitgezonden geweest om te prediken en wonderen te doen. Wie zal zeggen voor hoevelen hij tot zegen geweest is, terwijl hijzelf voor eeuwig buiten het koninkrijk is gebleven. Ik denk ook aan Bileam. Welk een heerlijke dingen heeft Hij niet gezegd van de Christus, terwijl hij zelf toch nooit tot het waarachtige geloof in Hem gekomen is? Hoe kostelijk heeft hij Israël niet gezegend, terwijl hijzelf vervloekt is geworden.

Meer voorbeelden zouden natuurlijk te noemen zijn. Laten we maar weer denken aan onszelf, opdat wij geen steigerhout bevonden zullen worden. Want als Gods bouwwerk af is, dan wordt het steigerhout verbrand. En daar beware God ons allemaal voor. Hij doe ons levende stenen zijn, door Hem Zelf ingezet. Dan zullen we niet onszelf hebben te prijzen. Maar dan krijgt God alleen de eer. Niemand wordt uiteindelijk zalig, om hetgeen hij doet, maar om hetgeen de Heere gedaan heeft en doet. En alles wat God doet, dat juicht tot Zijn eer.

Ik moet weer gaan eindigen. Tot de volgende keer.

Jullie

Ds. H. C. v. d. Ent

BOEKBESPREKINGEN

BOEKEN VAN UITGEVERIJ G. KOOL, Stationssingel 50, Postbus 177, Veenendaal
1. DIE HET LICHT IS IN DE DUISTERNIS
door B. Florijn

Dit boekje van ongeveer 70 blz. vertelt een en ander over de bloedige vervolgingen om het geloof in Schotland in vroeger tijd. Velen lieten daarbij het leven en sterven in de Heere. Zo stelt de schrijver het zich voor en laat hij ons meeleven. Op een lezenswaardige wijze. Onwaarschijnlijk is het, dat als een schip met gevangenen op de rotsen vastloopt, de grote mast gestreken en naar de kust gedraaid wordt en zo een brug naar de kust vormt. Hoe lang moet die mast wel niet zijn geweest en hoe bruikbaar om matrozen en anderen gelegenheid te bieden aan wal te komen in een vliegende storm!

Het boek kost gebonden f 6,90.

2. VORT PEERD, VORT!
door L. Janse

Hier hebben we een verhaal over gebeurtenissen in Dijkhuizen in het najaar van 1944. Aanvankelijk wa-

ren er de Duitsers nog. We horen van ondergedoken Jodinnettes en van huiszoeking, van inkwartiering en bevrijding enz. Zulke boekjes geven iets weer van de nood die er in die dagen was en van de uitredding die er op volgde. Het drukwerk ziet er niet erg verzorgd uit.

Het boek telt 75 blz. en kost gebonden f 6,95.

3. HET VERDWENEN MEDAILLON
door W. J. D. van Dijk

Dit boek is vroeger verschenen onder de titel „De firma Jacob Vreeswijk en Zonen”. Een titel die ons na lezing ook wel gepast leek. De stijl van het boek is wat ouderwets, maar de schrijver weet ons te boeien. Het verhaal gaat over een familie Vreeswijk, die de wereld inging door tijdelijke welvaart misleid, maar in een weg van tegenheden terugkeerde naar de weg van Gods Woord en inzettingen. Daarbij neemt het medaillon een belangrijke plaats in, want dat leidt tot de oplossing van de financiële moeilijkheden en tot nieuwe welvaart. Het is een degelijk boek, dat we van harte kunnen aanbevelen.

Het is een boek van 188 blz en het kost gebonden f 13,90.

4. „MOEDER, DAAR STAAT EEN VREEMDE MAN!”
door C. van Rijswijk

De schrijver brengt ons in aanraking met een aantal mensen, o.a. een godvrezende ouderling, die catechetisch onderwijs geeft en van wie een goed getuigenis uitgaat. Ook met een catechisant, die allerlei kwaad uithaalt en er tenslotte van door gaat. Dat was op een kerstdag. De moeder een weduwe, en een zuster bleven met verdriet achter. De ouderling troostte met te zeggen, dat hij geloofde, dat Jan, zo heette de jongen, weer terug zou komen. Da gebeurde, na 6 jaren. Ook op een kerstdag. Een goed leesbaar verhaal van ruim 100 blz. Prijs f 9,90.

5. MOEDER MARTIJNE
door L. Janse

We hebben hier een geschiedenis uit de tijd van de Reformatie. Er was vervolging en velen weken uit naar het buitenland. Ook moeder Martijne wordt gezocht. Ze vlucht en vindt rust in Emden. Daar sterft ze. Het is een aardig verhaal, maar we vinden het een groot gebrek, dat het zich ergens en nergens afspeelt. Alle concrete gegevens ontbreken, waardoor de vraag opkomt of het wel zo gebeurd kan zijn en de personen wel gedacht en gehandeld kunnen hebben, als beschreven wordt.

Het boek telt 75 blz. en kost gebonden f 6,95.

6. FRANS VAN DIEREN
door L. Janse

Frans is een jongen, die een tweede moeder heeft. Die stelt Frans achter bij haar eigen kinderen. Frans voelt zich ongelukkig. Vader moet voor een poos naar Spanje. Dan loopt het helemaal mis. Frans gaat er van door. Maar moeder komt tot inkeer, Frans komt terug en vader komt weer thuis. Het komt alles weer goed. Komt het zó in de werkelijkheid voor? Frans is 15 jaar, maar de tekenaar maakt in sommige tekeningen een klein jongetje van hem.

Het boekje telt niet meer dan 44 blz. en kost gebonden f 5,95.

7. MANNEN VAN HET BUITENSPoor
door Joh. G. Veenhof

Dit boek willen we van harte aanbevelen. Het boek is zeer onderhoudend geschreven door een liefhebber en kenner van de natuur. We komen in aanraking met een gepensioneerd jachtschut en zijn echtgenote, met de zoon, die de plaats van zijn vader heeft ingenomen, en diens echtgenote en met anderen. We leven van het begin tot het einde mee. De schrijver vertelt in de eerste hoofdstukken van stropers, die tenslotte op heterdaad betrapt worden. We lezen hoe de oude jachtschut met zijn bijen handelt. Het bijen-leven wordt ons nabij gebracht. We horen van een vossenjacht en nog meer. Steeds weer brengt de schrijver ons bij de natuur en zo kweekt hij daar liefde voor. Hij laat in zijn boek mensen voorkomen, die rekening houden met Gods Woord. De schrijver heeft zijn boek, dat 182 blz. telt, van tekeningen voorzien.

Het boek kost gebonden f 16,90.

RONDOM DE ENGE POORT

door C. H. Spurgeon
B.V. Uitgeverij „De Banier” - Utrecht.

We hebben hier een heel mooie pocket-uitgave van 88 bladzijden. De volledige titel is: Rondom de enge poort of een vriendelijk gesprek met zoekenden over het geloof in de Heere Jezus Christus.

Spurgeon handelt op een eenvoudige wijze over een heel belangrijke zaak. Hij spreekt over Ontwaking, Jezus alleen, Geloof in de Persoon van de Heere Jezus, Het geloof is zeer eenvoudig, Bang om te geloven, Moelijkheden bij het geloven, Een nuttige beschouwing, Een wezenlijk beletsel, Over opkomende twijfelingen, Zonder geloof geen zaligheid, en: Aan hen, die tot het geloof zijn gekomen. Na een woord vooraf schrijft Spurgeon: „Grote aantallen mensen hebben geen belang bij de eeuwige dingen. Zij zorgen beter voor hun katten en honden dan voor hun ziel. Het is een grote genade, als wij ertoe worden gebracht om te denken aan onszelf, en aan de vraag hoe we staan tegenover God en de eeuwigheid”. Hij eindigt met het volgende: „Het leven van het geloof is een leven binnen de enge poort van God. Als wij tot nu toe bevend hebben buiten gestaan in de wijde wereld van ongelooft, moge de Heilige Geest ons dan nu ertoe in staat stellen de grote, beslissende stap te doen, en te zeggen, eens en voor altijd: „Heere, ik geloof, kom mijn ongelooft te hulp.”

De Heere moge een goed gebruik van het geschrevene zegenen.

Het boekje kost f 6,75.

B.

VAKANTIEREIZEN in interkerkelijk verband

Wacht even... Weet U waarom zoveel mensen met AMACITIA mee naar Israël gaan?

1. Goede geestelijke begeleiding door een predikant.
2. In Israël een Joodse gids die hiervoor speciaal is opgeleid. (Spreekt Nederlands).
3. Als enig reisbureau alleen Joodse hotels (ook in Jeruzalem), d.w.z. schoon en met goede maaltijden.
4. Een goed, evenwichtig en vol programma. (U gaat toch mee om zoveel mogelijk van Israël te zien!)
5. Een geheel verzorgde reis. Inderdaad weten wij er alles van.
6. Amicitia werkt samen met het grootste Joodse Reisbureau, Koopel Tours. Dit garandeert de kwaliteit van uw Israëlreis.
7. Met mensen naar Israël die behoren tot de orthodoxe kerkgenootschappen in Nederland. Dit bevordert het „samen” op reis zijn.
8. Ga ook dit jaar mee. Vele reizen hebben al meer dan 30-35 deelnemers. Wacht niet te lang. Boek nu!

ISRAELREIZEN 1976

Vertrekdata	15-daagse reizen	Reisleiding
29 maart	f 1645,—	
26 april	f 1665,—	Ds. D. v. d. Berg, Ede
10 mei	f 1665,—	Ds. K. Schipper, Dordrecht
12 juli (jongerenreis)	f 1675,—	Ds. P. den Butter
12 juli	f 1675,—	Ds. H. G. Abma, Putten
30 augustus	f 1665,—	Ds. A. Vlietstra, Doornspijk
13 september	f 1675,—	Ds. J. Hovius, Dordrecht
27 september	f 1675,—	Ds. C. Treure, Bleskensgraaf
18 oktober	f 1665,—	

VLIEGREIZEN - 15 DAGEN

Dubrovnik:	22 mei ** - 7 augustus ** 21 augustus ** reisl. dhr. H. Klomp
Radovljica:	10 juli ** - 14 augustus
Griekenland:	31 mei - 14 juni ** - 9 augustus ** reisl. Ds. A. v. d. Weerd, Damwoude
Westendorf:	26 juni ** reisl. dhr. J. v. Keulen - 31 juli - 14 augustus **
Mallorca:	21 augustus
Tenerife:	14 mei ** - 18 juni - 23 juli **

de data, gemerkt met **, zijn JONGERENREIZEN

RIJNREIZEN

m.s. Rotterdam, vertrek 29 april, 10 dg. reisl. W. J. v. d. Kraats te Alphen aan den Rijn.
m.s. Rotterdam, vertrek 24 juli, 8 dagen
m.s. Rotterdam, vertrek 4 september, 8 dagen
m.s. Basilea, vertrek 12 juni, 8 dagen, reisl. dhr. G. v. d. Heiden te Zoetermeer
m.s. Basilea, vertrek 7 augustus, 8 dagen, reisl. Ds. H. Roelofsen te Zeist.

TOURINGCARREIZEN:

Vianden,	8 dag.:	15 mei - 10 juli - 11 september
Neukirch,	10 dag.:	28 juni - 19 juli
Brunnen,	10 dag.:	24 mei - 14 juni ** - 16 augustus
Grüsch,	10 dag.:	7 juni - 9 augustus - 30 augustus
St. Jakob,	10 dag.:	17 juni ** - 22 juli - 26 aug. reisl.
Serfaus,	13-14 dag.:	Ds. W. Verboom te Waddinxveen 24 mei - 26 augustus - 6 sept. reisl. dhr. L. Fraanje te Arnhem
Gerlos,	10 dag.:	30 augustus ** - 13 september
Gerlos,	13-14 dag.:	28 juni reisl. Ds. J. Brons te Veenendaal - 29 juli
Zirl,	10 dag.:	28 juni ** - 26 juli ** - 23 augustus
Winklarn,	10 dag.:	2 aug. ** - 30 aug. - 13 september
Wenen,	12 dag.:	31 mei - 23 augustus
Torbole,	12 dag.:	12 juli ** reisl. dhr. J. de Wilde - 16 augustus ** - 20 september
Radovljica,	12 dag.:	21 juni reisl. Ds. H. Roelofsen - 20 september
Italië, rondreis,	13 dag.:	10 mei reisl. Ds. J. den Hoed te Sliedrecht - 14 juni
Schotland,	13 dag.:	28 juni reisl. dhr. G. v. d. Gaarden - 9 aug. reisl. Ds. W. van Gorsel te Ridderkerk
Zuid-Skandinavië,	13 dag.:	17 mei reisl. dhr. G. v. d. Gaarden
Noordkaap,	20 dag.:	2 aug. reisl. dhr. J. D. v. Leeuwen 5 juli reisl. dhr. G. Versteeg te Valburg.

de data, gemerkt met **, zijn JONGERENREIZEN

EXTRA-REIS - NIEUW RONDREIS ITALIË

13 dagen - vertrek 10 mei, reisl. Ds. J. den Hoed te Sliedrecht. Reissom 945,- p.p.

MOEZELREIZEN

m.s. Ursula, vertrek 26 juni, 12 dagen, reisl. Ds. J. Hovius te Dordrecht.
m.s. Ursula, vertrek 20 augustus, 12 dagen, reisl. Ds. M. Vlietstra te Werkendam

BON

Stuur mij GRATIS I.K.V. REISGIDS 1976

NAAM: _____

ADRES: _____

WOONPLAATS: _____

reizen
AMICITIA
bv

Burg. de Bruinelaan 68-70 - Zwijndrecht - Tel. 078-22020

„Stuurt U mij nog een pak kruiden tegen een maagzweer. Heb er goede baat bij. Mag over 10 dagen weer hele dagen werken. En hij is bijna helemaal weg. Mijn hartelijke dank”
W. N. te L.

Tegen praktisch iedere kwaal leveren wij

GENEESKRACHTIGE KRUIDEN

Maandkuur f 10,95
(verzendkosten inbegrepen)

Drogisterij SIKKING

Barvoetestraat 5
Haarlem
Tel. 023 - 31 28 82
B.g.g. 324606

Voor een SERIEUZE BIJVERDIENSTE contact opnemen met

M. van OOIJEN,
telefoon 078 - 21153

DRIEBERGEN

„REPOS AILLEURS”

U zoekt wat rust?
U wilt bijkomen na ziekte?
U bent de eenzaamheid moe?

Kom dan eens enige weken naar Driebergen. Eigen, kerkelijke sfeer - Prima maaltijden - Geen t.v.- Vlak bij de bossen Buntlaan 54
Telefoon 03438 - 2466

Voor bijbels, boeken en muziek
Is LINDENBERG uniek!

Grote voorraad
Snelle levering
ook van de allernieuwste uitgaven

LINDENBERG'S BOEKHANDEL

Slaak 4-8 (postbus 4209)
ROTTERDAM 16
Tel. 010 - 11 16 07

Voor al Uw

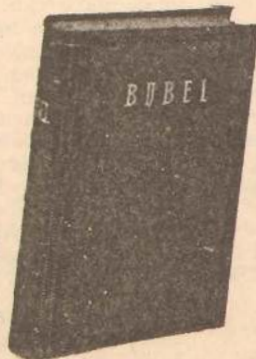
- ★ BOEKEN
- ★ BIJBELS en
- ★ PSALMBOEKEN

Beleefd aanbevelend

BOEKHANDEL

VAN LEEUWEN

POSTBUS 39, URK - TELEFOON 05277 - 1783
B.G.G. 05250 - 1531

Het adres voor al uw

GOEDE BOEKEN

lees- en prentenboeken, bijbels (uitsluitend statenvertaling) en psalm boekjes is

G. KOOL

Stationssingel 50
Veenendaal
Telefoon 08385 13978
Postbus 177

(Uw bestelling ongefrankeerd: antwoordnummer 77).

Te huur

in Westkapelle en Aagtekerke

ZOMERHUISJES

en

APPARTEMENTEN

bij de mooie Walcherense kust

Het hotel waar mevrouw zich „uit” - en mijnheer

HOTEL

DREYEROORD - OOSTERBEEK

Telefoon 085-333169

GOUDA „DE DRIESTAR”

SCHOLENGEMEENSCHAP OP REFORMATISCHE GRONDSLAG VOOR BEROEPSONDERWIJS

(Ped. Akademie en Opleidingsschool voor Kleuterleidsters) en

ALGEMEEN VOORTGEZET ONDERWIJS

(volledige havo en volledige mavo met gemeenschappelijke heterogene brugklas).

Het bestuur roept zowel wegens uitbreiding als tengevolge van pensionering van enkele docenten

SOLLICITANTEN

op per 1 augustus 1976 voor de navolgende vakken:

— pedagogiek (P.A. 29 lessen (1e gr.)	— Duits (mavo) 22 lessen (3e gr.)
— methodiek-didaktiek (O.K.) 29 lessen (2e gr.)	— desgewenst is deze vakature aan te vullen tot een volledige dagtaak)
(hoofdleidster met MO A, peda of daarvoor studierend).	— maatschappijleer (havo 4) 14 lessen (1e gr.)
— Nederlands (brugklas en mavo) 29 lessen (3e gr.)	— economie (havo 4 en 5) 6 lessen (1e gr.)
(in deze vakature kan ook voor een kleiner aantal lessen worden gesolliciteerd)	— handelswetenschappen/recht (havo 4 en 5) 11 lessen (1e gr.)
— Frans (brugklas en mavo) 29 lessen (3e gr.)	(bij voorkeur combineren wij de drie laatstgenoemde vakken tot een volledige dagtaak)
(ook in deze vakature kan voor een geringer aantal lessen worden gesolliciteerd)	— tekenen (P.A. en havo 4 en 5) 29 lessen (1e gr.)
— Engels (havo 4 en 5) 38 lessen (1e gr.)	— kinderverzorging (O.K.) 6 lessen (N20)
	— muziek (mavo) 12 lessen (3e gr.)

Door middel van interne verschuivingen zijn in een aantal gevallen combinaties van hierboven genoemde lessen met andere — met in deze groep genoemde lessen of vakken mogelijk.

Sollicitanten dienen in te stemmen met de reformatische grondslag van de school.

Sollicitaties met vermelding van bevoegdheden, studie en onderwijservaring richten aan de directeur, mr. J. de Heer, p/a Ronsseweg 557, Gouda, telefoon 01820 — 16842 (school) en 15527 (thuis).